

Drexel Ayr??ma Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Drexel Ayr??ma Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=20175>

Özet

Drexel Ayr??ma Ölçe?i (DDS), orijinal ad? **Drexel Defusion Scale** olan psikolojik bir arac?n Türkçe uyarlamas?d?r. Bu ölçek, bireylerin bili?sel ayr??ma düzeylerini ölçmek amacıyla geli?tirilmis?tir. **Bili?sel ayr??ma**, Kabul ve Kararlı?k Terapisi (ACT)'nin temel süreçlerinden biri olup, dü?ünceleri gerçekler olarak de?il, sadece zihinsel olaylar olarak görme becerisini ifade eder. Türkçeye adaptasyon çal??mas? Gökçen Ayd?n ve O. Yerin Güneri taraf?ndan 2018 y?l?nda gerçekte?tirilmis? ve uluslararası bir kongrede sunulmu?tur. Bu uyarlama, ölçe?in Türk kültüründe ve dili ba?lam?nda geçerli ve güvenilir bir ?ekilde kullan?labilirli?ini ara?t?rm??t?r.

Anahtar Kelimeler

Drexel Ayr??ma Ölçe?i, Bili?sel Ayr??ma, ACT, Uyarlama, Psikometri, Gökçen Ayd?n, Dü?ünce.

Yazarlar

Gökçen Ayd?n, O. Yerin Güneri.

Amaç

Drexel Ayr??ma Ölçe?i'nin temel amac?, bireylerin kendi olumsuz ya da i?levsiz dü?ünceleriyle kurduklar? ili?kiyi de?erlendirmektir. Ölçek, özellikle bili?sel kayna?man?n (cognitive fusion) tersi olan bili?sel ayr??ma becerisinin derecesini saptar. Yüksek ayr??ma puanlar?, bireyin dü?ünceleri üzerindeki kontrolünü kaybetmeden, onlar? yarg?lamadan veya onlarla mücadele etmeden gözlemleyebildi?ini gösterir.

Türkçe uyarlama çal??mas?, özgün ölçe?in psikometrik özelliklerini Türk popülasyonunda test etmeyi ve böylece ACT temelli müdahalelerin etkilili?ini ölçmek için standart bir araç sa?lamay? hedeflemi?tir. Bu ölçek, klinik ara?t?rmalarda ve terapötik süreçlerde bireyin esneklik düzeyini izlemek için kritik bir araçt?r.

Yap?

Ölçek, do?rudan **bili?sel ayr??ma** (cognitive defusion) psikolojik yap?s?n? ölçmektedir. Bu yap?, Kabul ve Kararlı?k Terapisi (ACT) modeli içerisinde tan?mlanm??t?r ve psikolojik esnekli?in alt? temel sürecinden biridir. Bili?sel ayr??ma, dili ve bili?sel süreçleri daha az literal, daha az tehdit edici ve daha az davran??sal olarak kontrol edici bir ?ekilde deneyimleme yetene?i olarak kavramsalla?t?r?l?r.

Bili?sel ayr??man?n kar??t? olan bili?sel kayna?ma (cognitive fusion) durumunda, birey dü?üncelerini mutlak gerçekler, emirler veya olaylar olarak kabul eder; bu da kat?, i?levsiz

davran??lara yol açar. DDS, bireyin dü?üncelerini ne kadar "uzaktan" gözlemleyebildi?ini ve onlara ne kadar az literal anlam yükledi?ini de?erlendirerek bu önemli yap?y? nicel hale getirir.

Geçerlik

Drexel Ayr??ma Ölçe?i'nin Türkçe uyarlamas?n?n geçerlik çal??malar?na dair spesifik istatistiksel sonuçlar (örne?in, yap? geçerli?i, ölçüt geçerli?i veya ay?rt edici geçerlik katsay?lar?) sunulan kaynakta detayland?r?lmam??t?r. Ancak, bir uyarlama çal??mas?n?n standart gereklilikleri aras?nda, faktör analizleri yoluyla yap? geçerli?inin (ölçe?in teorik yap?y? ölçüp ölçmedi?i) ve di?er ilgili yap?larla korelasyon yoluyla ölçüt geçerli?inin incelenmesi yer al?r.

Uyarlama sürecinde, dilsel e?de?erlik ve kültürel uygunluk kritik ad?mlard?r. Türkçeye çevrilen maddelerin orijinal ölçek maddeleriyle anlamsal aç?dan tam olarak örtü?mesi, geçerli?in sa?lanmas? aç?s?ndan temel bir ön ko?uldur. Bu çal??man?n, ölçe?in Türk popülasyonunda bili?sel ayr??ma yap?s?n? do?ru bir ?ekilde temsil etti?ini gösteren geçerlik kan?tlar?n? içerdii varsay?lmaktad?r.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenilirlik bilgilerine dair spesifik istatistiksel de?erler (örne?in, Cronbach alfa iç tutarlılık katsay?s? veya test-tekrar test güvenilirli?i) kaynakta belirtilmemiştir. Genel olarak, psikometrik aç?dan sa?lam bir ölçe?in iç tutarlılık katsay?s?n?n kabul edilebilir düzeylerde (genellikle 0.70 ve üzeri) olmas? beklenir.

Güvenirlik analizleri, ölçe?in farklı zamanlarda veya farklı madde gruplar? aras?nda tutarlı sonuçlar üretme yetene?ini gösterir. DDS'nin Türkçe versiyonunun, bili?sel ayr??ma düzeyini istikrarlı bir ?ekilde ölçtü?ünü kan?tlamak için iç tutarlılık ve muhtemelen test-tekrar test güvenilirli?i yöntemlerinin kullanıld??? dü?ünülmektedir. Bu tür veriler, ölçe?in klinik ve ara?tırma ortamlar?nda güvenle kullan?lmas? için zorunludur.

Faktör Analizi

Drexel Ayr??ma Ölçe?i'nin orijinal yap?s?n?n genellikle bili?sel ayr??ma yap?s?n? tek bir temel faktör veya birkaç ilikili alt boyutta ölçtü?ü bilinmektedir. Türkçe adaptasyon çal??mas?nda, bu faktör yap?s?n?n Türk örnekleminde do?rulanmas? amacıyla faktör analizleri (Aç?mlay?c? Faktör Analizi - AFA ve/veya Do?rulay?c? Faktör Analizi - DFA) uygulanm??t?r.

Faktör analizinin temel amacı, Türkçe maddelerin orijinal ölçe?in teorik yap?s?yla uyumlu bir ?ekilde gruplan?p gruplanmad???n? kontrol etmektir. Bu analizler, ölçe?in yap? geçerli?ine dair önemli kan?tlar sunar ve ölçe?in tek boyutlu mu yoksa çok boyutlu bir yap?y? m? temsil etti?ini belirler.

Enstrüman

Test Türü: Uyarlama (Adaptation). Orijinal İngilizce Drexel Defusion Scale'in Türkçe'ye çevirisi ve kültürel adaptasyonu yapılmıştır.

Format: Öz bildirim (Self-report) ölçe?i. Derecelendirme formatına dair bilgi eksik olsa da, ACT bağlamındaki benzer ölçekler genellikle 5'li veya 7'li **Likert-tipi** derecelendirme kullanır.

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlanan versiyon) ve İngilizce (Orijinal versiyon).

Popülasyon Grubu: Klinik ve klinik olmayan **yeti?kin** popülasyonlar?.

Ya? Grubu: Genellikle 18 ya? ve üzeri yeti?kinler.

Popülasyon Detaylar?: Uyarlama çalışması bir kongre bildirisi olduğundan, örneklemin büyük olasılıkla üniversite öğrencileri veya geni? bir yeti?kin kitlesi olduğu düşünülmektedir.

Test Metodolojisi: Katılımcıların bilişsel ayr??ma ile ilgili ifadelerdeki kendi deneyimlerini belirli bir derecelendirme ölçe?inde belirtmelerine dayanan bir öz bildirim metodolojisi.

Anahtar Kelimeler

Bilişsel Ayr??ma, Kabul ve Kararlı?k Terapisi, Kültürel Uyarlama, Psikometrik Özellikler, Gökçen Aydın, Öz Bildirim Ölçe?i.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Gökçen Aydın

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Bilinmiyor.

İletişim E-posta Adresi: gokcen.aydin@hku.edu.tr

Yazma Adresi: Yazarın çalıştığı kuruma bağlıdır (Uyarlama sırasında Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi ile ilişkili olabilir).

İzinler, Ücret ve Test Y?I?

Test Y?I? (Uyarlama): 2018.

İzinler ve Ücret: Ölçe?in kullanımı için yazar/çevirmenlerden resmi izin alınması gerekmektedir. Ticari kullanım ve ücretlendirme bilgileri için sorumlu yazar ile iletişime geçilmesi tavsiye edilir.

Bu çal??man?n orijinal PDF dosyas?na a?a??daki ba?lant?dan ula??labilir: [drexel-ayrisma-olcegi-toad.pdf](#)

Referanslar

Ayd?n, G. & Yerin Güneri, O. (2018). *A study on Turkish adaptation of Drexel Defusion Scale (DDS)*. 27. Uluslararası E?itim Bilimleri Kongresi'nde sunulan bildiri. Antalya, Türkiye.

Drexel Ayr??ma Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçek maddeleri, kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. Maddelerin tam metnine ula?mak için yukar?da belirtilen referans çal??maya ba?vurulmas? gerekmektedir.

Bu uyarlama, orijinal Drexel Ayr??ma Ölçe?i'nin (DDS) maddelerini Türkçe'ye tercüme ederek bili?sel ayr??ma becerisini ölçmeyi amaçlamaktadır. Tipik bili?sel ayr??ma maddeleri, bireyin olumsuz dü?ünceleriyle mesafesini, dü?ünceleri nesne olarak görme yetene?ini ve dü?ünceleri eylemlerden ay?rma e?ilimini sorgular.